

KA DIGITALNOJ NACIONALNOJ BIBLIOTECI : ESTONSKI PRISTUP

TOWARDS THE DIGITAL NATIONAL LIBRARY : ESTONIAN APPROACH

Mr.inf.sc. Janne ANDRESOO

Nacionalna biblioteka Estonije / National Library of Estonia

Talin, Estonia

Sažetak

U članku je opisana djelatnost Nacionalne biblioteke Estonije kao centra za digitalizaciju i zaštitu elektronskih kolekcija koje čine dio nacionalnog kulturnog naslijeđa. Biblioteka je inicirala dopunu Zakona o obaveznom primjerku kako bi se dobila zakonska osnova za prikupljanje, zaštitu i diseminiranje online publikacija. U radu su predstavljeni digitalni arhiv i nekoliko digitalnih kolekcija Nacionalne biblioteke Estonije.

Ključne riječi

digitalizacija, kulturno naslijeđe, digitalni arhiv, digitalne kolekcije, obavezni primjerak, online publikacije, Nacionalna biblioteka Estonije

Abstract

The activities of the National Library of Estonia as a center for digitization and preservation of electronic collections, which are the parts of national cultural heritage, are presented in this article. The library initiated amendments to the Legal Deposit Copy Act in order to establish a legal basis for collecting, preserving and disseminating online publications. Digital archive and several digital collections of the National library of Estonia are also presented in this paper.

Keywords

digitization, cultural heritage, digital archive, digital collections, legal deposit copy, online publications, National Library of Estonia

Uvod

Tehnološki razvoj u informacionom okruženju tokom prošle decenije potaknuo je biblioteke, posebno nacionalne biblioteke, da ponovo razmisle o principima izgradnje kolekcija, zaštite i informacijskih usluga. Svojim tradicionalnim kolekcijama biblioteke upravljaju prema utvrđenim standardima i pravilima, što uspješno funkcionira nekoliko decenija. Međutim, u kontekstu digitalnih kolekcija, biblioteke se već neko vrijeme suočavaju sa potrebom za eksperimentiranjem.

Nacionalna biblioteka Estonije razvijala se potaknuta vizijom Evropske digitalne biblioteke, koja se nalazi u dokumentu Preporuke Komisije Evropske unije o digitalizaciji i online dostupnosti kulturne građe i digitalnoj zaštiti, od 24. avgusta 2006.¹ U ovoj preporuci pozivaju se članice Evropske unije da osnuju centre za digitalizaciju kako bi se omogućio pristup evropskom kulturnom naslijeđu putem weba. Nacionalna biblioteka Estonije dosljedno je usavršavala svoje tehnološke mogućnosti, s obzirom na svoju ulogu u mreži estonijskih institucija pamćenja. Kao rezultat tog nastojanja, biblioteka se razvija u kompetentni centar za digitalizaciju i zaštitu e-kolekcija, sa potrebnom tehnološkom bazom, znanjem i iskustvom.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:236:0028:0030:EN:PDF>

Obavezni primjerak

Ispunjavanje zadataka nacionalne biblioteke podržano je Zakonom o obaveznom primjerku koji predstavlja jedan od osnovnih okvira koji obuhvata nove nosioce informacija u mnogim zemljama, uključujući i Estoniju.

Prvi zakon koji se odnosi na izdavanje štampanih publikacija u Estoniji donijela je Privremena vlada 1918. godine. Prema ovom zakonu, štamparije su bile obavezne da šest primjeraka svake publikacije pošalju Odjelenju za publikacije Ministarstva unutrašnjih poslova. Nije bilo precizirano koje će biblioteke primati obavezni primjerak. Prema dokumentaciji, Arhivska biblioteka Nacionalnog muzeja Estonije počela je primati 1-2 primjerka 1918. godine, a druga institucija koja je primala jedan primjerak bila je Biblioteka Univerziteta u Tartuu. Zakon o obaveznom primjerku dopunjen je 1919. godine – broj primjeraka povećan je na osam, a Nacionalna biblioteka Estonije (u to vrijeme Državna biblioteka) uvrštena je u popis biblioteka koje će primati obavezni primjerak. Nakon Drugog svjetskog rata, obavezni primjerak u Sovjetskoj Estoniji je podlijegao cenzuri i slali su ga u Nacionalnu biblioteku (tadašnju Državnu narodnu biblioteku Estonijske SSR) i Državnu komoru za knjige, sovjetsku instituciju. (Ainz 2004)

Nakon ponovnog uspostavljanja nezavisnosti Estonije usvojen je novi Zakon o obaveznom primjerku 1997. godine, prema kojem se status obaveznog primjerka, pored štampanih dokumenata, dodjeljuje i audiovizuelnim dokumentima i elektronskim dokumentima na fizičkim nosačima. Prethodni zakonski akt Republičke vlade iz 1992. godine "O privremenoj dostavi obaveznog primjerka štampanih stvari" pokrivao je samo štampane publikacije i propisivao da će 20 biblioteka primati 28 primjeraka svakog izdanja čiji je tiraž veći od 50 primjeraka. Zakon iz 1997. godine značajno se približio glavnom cilju Zakona o obaveznom primjerku, koji imenuje pet biblioteka koje će primati obavezni primjerak (Nacionalna biblioteka Estonije, Biblioteka Univerziteta u Tartu, Arhivska biblioteka Estonskog muzeja književnosti, Akademska biblioteka Univerziteta u Tallinnu i Biblioteka Tehnološkog univerziteta u Tallinnu).

Sadašnji Zakon o obaveznom primjerku ne pokriva filmske, radio i TV programe. Dugoročno prikupljanje i čuvanje radio i TV programa regulisano je estonskim Zakonom o emitiranju, prema kojem svaki emiter koji ima estonsku licencu za emitiranje šalje Nacionalnoj kompaniji za emitiranje radio i TV programa po jednu kopiju svakog emitiranog programa (ili obaveznu kopiju). Nacionalna kompanija za emitiranje vrši izbor između svih primljenih kopija jer Zakon zahtijeva da se moraju čuvati samo oni programi koji sadrže događaje ili djela važna za estonsku nacionalnu kulturu ili estonsku historiju.

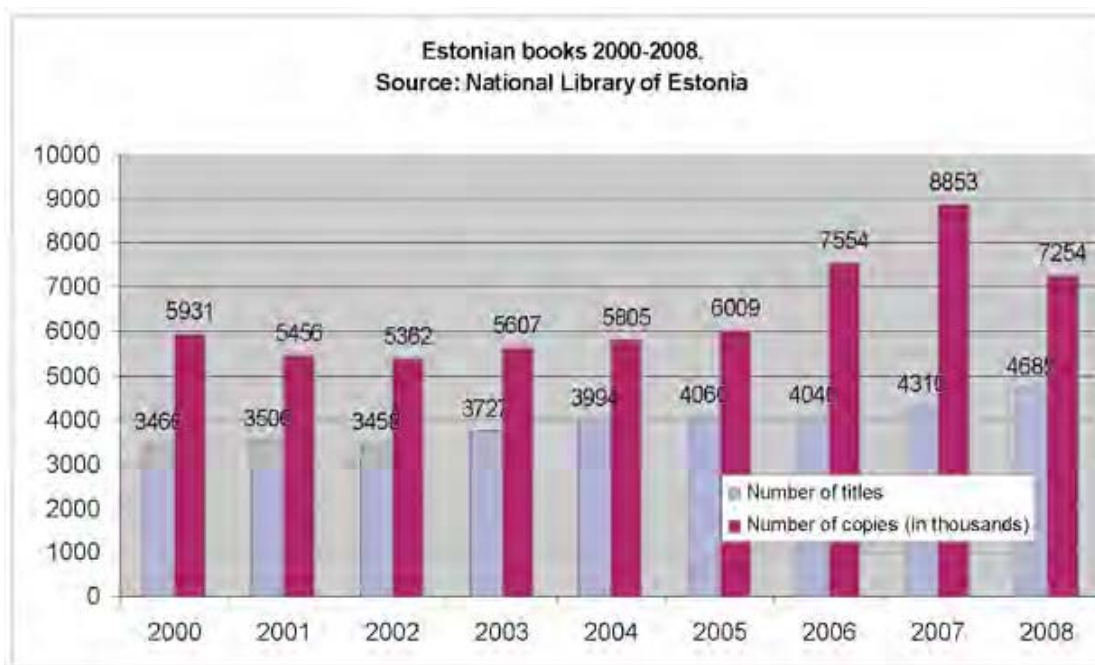
Kako bi se dobila zakonska osnova za prikupljanje, čuvanje i posredovanje u korištenju online publikacija, Nacionalna biblioteka Estonije je 2001. godine predložila dva amandmana na Zakon o obaveznom primjerku. Amandmani su stupili na snagu 1. juna 2006. godine tako da dopunjeni zakon zahtijeva da sva fizička i pravna lica i institucije državne ili lokalne vlasti, koji proizvode online publikacije dostupne na internetu, moraju predati po jedan obavezni primjerak tih publikacija. Predaja obaveznog primjerka online publikacije znači da primalac tog primjerka, Nacionalna biblioteka Estonije, pravi kopiju te online publikacije. Zakon o obaveznom primjerku definira online publikaciju kao prepoznatljivu kolekciju informacija koja je javno dostupna na internetu. Ovo je opća i sveobuhvatna definicija tako da biblioteka koja prima obavezni primjerak mora odrediti kriterije i pravila za selekciju. S obzirom na razvoj web kulture, estonski Zakon o obaveznom primjerku, kao ni odgovarajući zakoni drugih zemalja, ne precizira koji su to kriteriji za selekciju. U njemu je naveden samo osnovni kriterij i to u odredbi koja kaže da se obaveza slanja jednog primjerka online publikacije ne odnosi na one online publikacije koje ne sadrže informacije od značaja za estonsku nacionalnu kulturu. Zakon, također, navodi da Ministarstvo kulture može odrediti kategorije online publikacija koje ne sadrže informacije značajne za estonsku nacionalnu kulturu i od tih publikacija se ne prikupljaju obavezni primjerci.

Obično je zadatak biblioteka koje arhiviraju obavezni primjerak da preciziraju pravila za selekciju web izvora. Nacionalna biblioteka Estonije izabrala je prilično jedinstven pristup arhiviranju online publikacija – na temelju principa koji se poštuju prilikom uvrštavanja u nacionalnu bibliografiju. Tako se svi digitalni izvori uvršteni u bazu podataka o nacionalnoj bibliografiji uključuju i u arhiv online publikacija.

2009. godine, estonsko Ministarstvo kulture započelo je još jednu reviziju i nadopunu Zakona o obaveznom primjerku. Jedan amandman se odnosi na slanje pre-print fajlova skupa sa štampanom kopijom u biblioteku koja prima obavezni primjerak. Ovaj amandman predložila je Nacionalna biblioteka Estonije, a izazvao je pozitivne reakcije izdavača koji su zainteresirani da se njihove publikacije čuvaju u pouzdanom digitalnom arhivu.

Estonska izdavačko-štamarska produkcija

Očigledno je da novi trendovi u izdavaštvu favoriziraju digitalno okruženje. Bez obzira na tip biblioteke, važno je utvrditi uticaj ove tendencije na razvoj kolekcija i omogućiti pristup informacijama na način koji najviše odgovara korisnicima, vodeći računa o njihovim navikama kada je riječ o promjenama i njihovom ponašanju pri pretraživanju informacija. Sa gledišta Nacionalne biblioteke, postavlja se još jedno pitanje, možda i najkompliciranije od svih, u vezi sa obavezom dugoročne zaštite digitalnog materijala.

Ovaj rad uglavnom se bavi digitalnim publikacijama, ali neke osnovne informacije o estonskoj izdavačko-štamarskoj produkciji također su relevantne.

Statistika Nacionalne biblioteke o obaveznom primjerku u 21. stoljeću pokazuje broj naslova estonskih knjiga i tiraž u kojem su štampane. Vidi se da je broj naslova konstantno rastao i da se za proteklih devet godina uvećao za jednu trećinu. Kada je riječ o tiražu, vidljiva je ista tendencija, iako se broj knjiga smanjio u 2008. godini. Ova statistika izgleda prilično skromno ako se gleda samo apsolutna vrijednost brojeva, ali štamarska produkcija je većinom bila namijenjena za domaće tržište, t.j. estonskog govorno područje, pa su relevantni brojevi objavljenih knjiga određeni malim brojem stanovnika Estonije (1,3 miliona stanovnika, prema podacima od 1. januara 2009.) Estonsku izdavačko-štamarsku produkciju najbolje karakterizira činjenica da je 2007. godine bilo objavljeno 6,6 knjiga po jednom stanovniku.

Prateći dinamiku estonske izdavačke produkcije od 1980. do 2000. godine, možemo vidjeti da se broj naslova u tom periodu udvostručio. Prelomna tačka u rastu tiraža bila je 1991. godina kada je Estonija ponovo stekla nezavisnost i kada izdavačka produkcija bilježi znatan pad.

Do značajnog razvoja elektronskog izdavaštva došlo je u drugoj polovini 1990-ih.

Satelitske komunikacije za internetsku vezu u Estoniji su prvi put korištene u martu 1992. godine. Uspostavljena je internetska veza između Estonije i Švedske. Internet je u to vrijeme uglavnom bio nekomercijalan, donekle amaterski, ali sa akademskim aspiracijama.

Zbog toga se 1992. godina smatra početkom historije interneta i novih medija u Estoniji. Prva estonska online publikacija, stranica Biblioteke Univerziteta u Tartuu, publicirana je iste te godine. Nažalost, ova stranica nije arhivirana, čak ni u Internet arhivu.

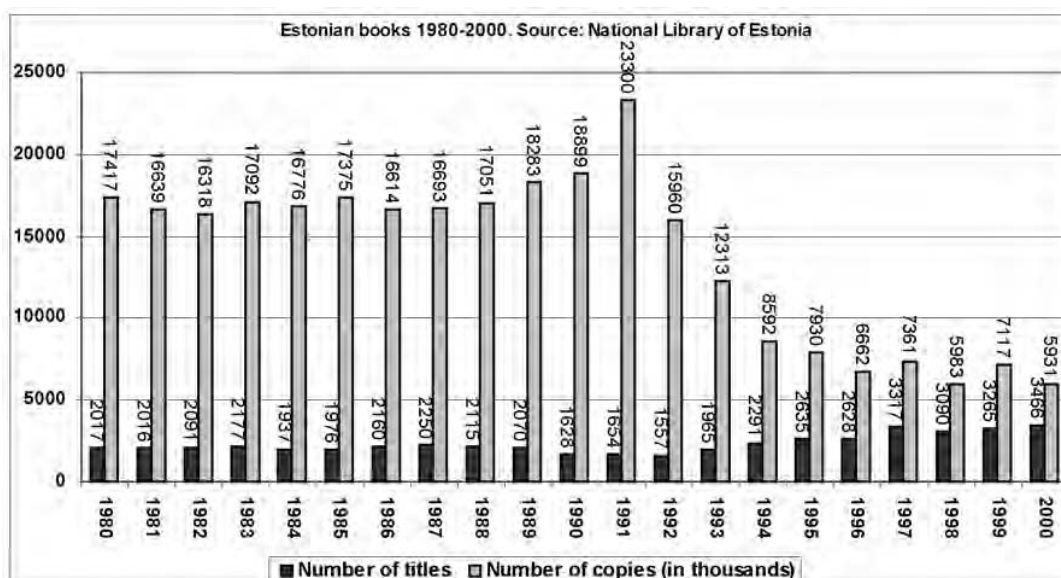
Izdavači su publicirali sve više i više knjiga i periodičnih publikacija na internetu pa je bilo razumljivo da Nacionalna biblioteka Estonije svoje aktivnosti na praćenju i selekciji izvora mora proširiti i na arhiviranje internetskih publikacija.

Iako je praćenje nacionalnog web sadržaja započelo 1997. godine, početna tačka za sistematsko praćenje, prikupljanje, arhiviranje i bibliografski opis web izvora bila je 2000. godina kada je Nacionalna biblioteka Estonije lansirala projekat

ERIC@ - Estonian Resources on the Internet: Cataloguing and Archiving – Estonski izvori na internetu: katalogizacija i arhiviranje.

Cilj projekta bio je razvoj metoda i kriterija za selekciju i prikupljanje estonskih web izvora kao i kreiranje okruženja za registraciju, arhiviranje i pristup arhivu estonskih web publikacija.

U današnje vrijeme, prikupljanje i arhiviranje online publikacija je svakodnevni zadatak Nacionalne biblioteke Estonije, podržan dopunjenim Zakonom o obaveznom primjerku iz 2006. godine.

Arhiviranje online publikacija

Odluka o selektivnom prikupljanju online publikacija donesena je u toku testne faze projekta ERIC@. Smatrali smo da pristup izvorima unutar jedne domene (.ee), s obzirom na raspoložive tehničke mogućnosti i ciljeve rukovanja web materijalom, neće biti jednako uspješan ako tim izvorima pristupimo na isti način kao što činimo kada je riječ o štampanim publikacijama. U prikupljanju i arhiviranju online publikacija, Nacionalna biblioteka Estonije uzima u razmatranje principe selekcije za arhiviranje online publikacija iskazane u projektu Kulturno naslijeđe na mreži, u okviru programa Evropske komisije Kultura 2000. Selekcija je vođena općim principom da građa treba sadržavati važne informacije sa gledišta kulturnog naslijeđa. Drugi faktor koji treba uzeti u obzir je specifični karakter domaće digitalne građe. Nakon određivanja kriterija za prikupljanje i zaštitu digitalne građe, prioritet treba dati publikacijama koje nemaju paralelnu štampanu verziju. Većina online novina i magazina imaju i štampanu verziju, ali ima naslova koji postoje samo online. Istraživanjem sadržaja estonske mreže, posebno online publikacija, može se zaključiti da sve glavne novine sa velikim tiražom, i nacionalne i lokalne, imaju online verziju. Arhiviranje online dnevnih novina s ciljem dugoročne zaštite i dalje je tema za diskusiju. Ljudi uključeni u ovu problematiku pokušavaju naći odgovore na glavna pitanja: kako organizirati arhiviranje na najpodesniji način i ko bio za to zadužen.

Postoji još jedno pitanje – koji dio digitalne informacije smatramo važnim i koliko je značajan format tekstualne građe. S obzirom na to koliko je mijenjanje digitalnih informacija i kreiranje različitih verzija jednostavno, bitno je odrediti šta je predmet digitalne zaštite. Jedan od problema vezanih za digitalnu građu je realna mogućnost adekvatne zaštite. Tehnologija koja se koristi u prenosu digitalnih informacija postaje sve sofisticiranija. Prije pet godina online novine sastojale su se od statičkih HTML fajlova, danas se one generiraju dinamički. Reklamni baneri na marginama novina stalo se mijenjaju. Pretraživanje novinske arhive može rezultirati pronalaskom starog članka sa današnjom reklamom na ekranu. Nemoguće je na ekranu dobiti istu sliku kakva je bila na dan kada je članak objavljen. Koja od ovih verzija je ona koju treba zaštititi i sačuvati? (Enok, Kiisa 2008.)

Ključ uspjeha arhiviranja leži u interesu izdavača da sačuvaju informacije koje objavljuju. Zbog toga je saradnja sa kreatorima digitalne građe izuzetno važna. Sporazum sa kreatorima o tehničkim detaljima omogućava postizanje najboljih rezultata u arhiviranju redovno regeneriranih dinamičkih publikacija. U saradnji sa izdavačima važno je imati na umu njihov komercijalni interes. S druge strane, svi izdavači su zainteresirani za dugoročnu zaštitu arhive njihovih publikacija.

Izdavači imaju svoju viziju o tome koji je dio digitalnog objekta od primarnog, a koji od sekundarnog značaja za arhiviranje. Zadovoljavajući nivo arhiviranja dnevno promjenljivih portala i online verzija novina može se postići samo usklađenom organizacijom rada izdavača i institucija koje obavljaju arhiviranje, t.j. na osnovu sporazuma o formatu i intervalima arhiviranja novih informacija i metapodataka koji su im dodijeljeni.

Posljednih godina, prikupljanje pre-print fajlova od estonskih izdavača predstavlja pozitivno iskustvo za Nacionalnu biblioteku Estonije. Postigli smo sporazum s jednim brojem izdavača da nam uz štampano izdanje dostavljaju i originalni fajl koji se šalje u štampariju. Ovakva saradnja biblioteci omogućava znatne uštede sredstava – trenutno arhiviranje digitalne verzije eliminira potrebu za naknadnom digitalizacijom ili mikrofilmovanjem ovih publikacija u svrhu njihove zaštite i čuvanja.

Digitalni arhiv DIGAR

Nacionalna biblioteka Estonije započela je 2004. godine sa kreiranjem digitalnog arhiva u svrhu dugoročne zaštite. To je bilo moguće zbog učešća biblioteke u projektu reUSE iz okvirnog programa Evropske unije E-Content. Glavni cilj ovog projekta bilo je stvaranje okruženja za kreiranje digitalnog arhiva i prikupljanje originalnih fajlova od izdavača. Kao rezultat tog rada kreiran je arhiv DIGAR (repozitorij) korištenjem softvera Fedora 2.0 za prikupljanje, rukovanje i dugoročnu zaštitu elektronskih publikacija (digar.nlib.ee).

Prema principima registriranja estonskih publikacija u nacionalnoj bibliografiji, u digitalnom arhivu DIGAR arhiviraju se sljedeće publikacije:

- online publikacije na internetu, uključujući knjige, časopise, magazine, serijske publikacije, mape i muzikalije;
- digitalne kopije elektronskih dokumenata objavljenih na fizičkim nosačima (npr. diskete, kompakt diskovi itd.);
- digitalizirane kopije analognih nosača, osim audiovizuelnih dokumenata i pre-print fajlova štampanih publikacija.

Kao što je gore opisano, digitalni arhiv prikuplja estonske online publikacije u skladu sa Zakonom o obaveznom primjerku, bilo da se nabavljaju kroz praćenje web sadržaja ili se primaju od izdavača. Elektronske publikacije na fizičkim nosačima arhiviraju se u toku obrade. Sve elektronske publikacije koje se biblioteci moraju dostavljati kao obavezni primjerak arhiviraju se retrospektivno. Svaki naslov se arhivira kao jedna digitalna kopija slijedećeg (poredano prema preferencijama):

- pre-print fajla,
- online publikacije,
- elektronske publikacije na fizičkim nosačima,
- digitalizirane kopije analognog nosača.

Strane publikacije se arhiviraju ako su digitalizirane u okviru nekog projekta ili saradnje, a prednost se daje rijetkim knjigama ili dokumentima iz mapa ili umjetničkih kolekcija.

Pre-print fajlovi sakupljaju se prema principu da je digitalna građa koju treba arhivirati publicirana kao štampani proizvod ili online publikacija i da su izdavači dali pristanak da se ta građa arhivira i diseminira. Prva građa prikupljena za arhiv obuhvatala je publikacije javnog sektora i neprofitnih organizacija. Danas arhiv uključuje i izdavače iz privatnog sektora. Sklopljeni su sporazumi sa jednim brojem nacionalnih i lokalnih izdavača koji svoje pre-print fajlove redovno dostavljaju za arhiv Nacionalne biblioteke. Digitalni arhiv sadrži pre-print fajlove novina svih estonskih okruga. Biblioteka ima odgovarajuće sporazume i sa svim glavnim estonskim dnevnim novinama.

Ovo daje nadu da će u budućnosti sve tekuće periodične publikacije biti dostavljane biblioteci u digitalnoj formi, čime će prestati potreba da se kopija za cirkulaciju pravi na mikrofilmu. S obzirom na korištenje građe, prednost PDF-fajlova nad mikrofilmovima je očigledna – fajlovi su dostupni preko interneta, novine su predstavljene u svom originalnom dizajnu, tekst unutar fajla može se pretraživati i po potrebi kopirati. Praktično, cijeli proces arhiviranja novina sada je potpuno automatiziran. Sve što izdavači trebaju učiniti je da imenuju relevantne fajlove prema uobičajenim pravilima i da ih učitaju na bibliotečki FTP server.

Osim sakupljanja online publikacija i pre-print fajlova, arhiv DIGAR se razvija u fleksibilan sistem koji obuhvata sve digitalne objekte kojima upravlja biblioteka i koji nudi raznovrsne mogućnosti pretraživanja i prikazivanja na ekranu.

Druga građa koja se dodaje u digitalni arhiv sadrži slikovne fajlove kreirane u okviru projekata digitalizacije čiji je nosilac bila Nacionalna biblioteka: mape, ilustracije iz knjiga, stare knjige, ugroženi dokumenti, magazini, časopisi itd. se posmatraju. Kada se određuje prioritet u građi koju treba digitalizirati primjenjuju se slijedeći kriteriji: dokumenti sačuvani u nacionalnoj kolekciji, interes čitalaca ili intenzitet korištenja, jedinstvene i ugrožene publikacije, postojanje autorskog prava. Sve

aktivnosti Nacionalne biblioteke Estonije vezane za digitalizaciju odvijaju se kroz tri radna procesa: digitalizacija ugroženih publikacija, digitalizacija kolekcija i digitalizacija na zahtjev. Digitalizacija kolekcija rezultat je velikog interesa korisnika za određenu građu koju koriste za učenje, istraživanje ili kreativni rad. Nacionalna biblioteka Estonije kreira digitalne kolekcije od 2003. godine, počinjući sa projektom digitalizacije estonskih novina koje su izlazile do 1945. godine. Ove novine dostupne su korisnicima putem baze podataka DEA (dea.nlib.ee).

Danas se digitaliziraju sljedeće kolekcije:

- estonske novine koje su izlazile do 1945. godine, kolekcija sadrži oko 700 naslova;
- estonski kulturni časopisi publicirani do 1941. godine;
- estonski pravni časopisi publicirani do 1941. godine;
- kolekcija pravne literature. Zakonski akti koji se odnose na razvoj Republike Estonije objavljeni u periodu 1917.-1920. godina kao i izbor iz konspekata nastavnika Univerziteta u Tartuu;
- historijske mape i planovi gradova, kolekcija sadrži većinom geografske karte iz 19. i 20. vijeka i planove estonskih gradova, sveukupno oko 1100 dokumenata;
- kolekcija ilustracija iz knjiga sadrži originalne radove estonskih umjetnika, predstavlja dizajn određenog broja knjiga, sveukupno oko 9.000 originalnih ilustracija;
- kolekcija razglednica sadrži stare razglednice sa motivima Estonije, objavljujane od polovine 19. vijeka do Drugog svjetskog rata. Kolekcija sadrži oko 8.000 razglednica i sve će biti digitalizirane kroz projekat EuropeanaTravel koji je zvanično lansiran 1. maja 2009. godine i trajat će dvije godine. EuropeanaTravel je projekat koji finansira Evropska komisija u sklopu područja Digitalne biblioteke eContentplus programa.
- Crvena knjiga estonskih štampanih publikacija. Dio 1, 1535.-1850. Kolekcija sadrži 413 publikacija na estonskom jeziku. Nacionalna biblioteka je u saradnji sa Estonskim muzejom književnosti započela mikrofilmovanje i digitalizaciju pojedinačnih kopija koje su sačuvane u različitim kolekcijama.

Digitalne kopije koje su naručili naši korisnici u toku projekta EOD: eBooks on Demand, projekta u okviru e-TEN programa dale su značajan doprinos digitalizaciji naše knjiške baštine, a također su i uvećale našu digitalnu kolekciju. Usluga EOD (e-knjige na zahtjev) omogućava narudžbu cjelovite digitalne kopije (od korica do korica) publikacija koje ne podliježu autorskom pravu. Ovu uslugu Nacionalna biblioteka pruža kroz konzorcijum EOD Network koji objedinjuje evropske biblioteke. E-knjiga, za koju je omogućeno pretraživanje cjelovitog teksta, može se naručiti preko e-kataloga ESTER. Za ovu uslugu ne mora se dolaziti u biblioteku.

Razvoj digitalnog arhiva DIGAR je najvažniji prioritet za Nacionalnu biblioteku Estonije u narednom periodu. Cilj nam je da povećamo funkcionalnost digitalnog arhiva, omogućavajući arhiviranje i dugoročnu zaštitu različitih vrsta fajlova i nudeći raznovrstan, korisnički orijentiran i efikasan korisnički interfejs. Naš sljedeći cilj je razvijanje DIGAR-a u informacijski sistem koji će funkcionirati kao centralni digitalni arhiv za sve estonske biblioteke.

Pristup digitalnim informacijama

Pristup digitalnoj građi, prilagođen korisniku, jedan je od prioriteta razvojnih poslova Nacionalne biblioteke Estonije. Digitalne kolekcije biblioteke, digitalni arhiv DIGAR i e-katalog ESTER dostupni su preko portala Europeana i TEL koji objedinjuju evropske institucije pamćenja. Glavni bibliografski izvor za pristup digitalnim publikacijama je e-katalog ESTER (ester.nlib.ee), kojim upravlja ELNET - Konzorcijum estonske bibliotečke mreže. Sve estonske nacionalne publikacije, uključujući i digitalne, dostupne su kroz bazu podataka Estonska nacionalna bibliografija (erb.nlib.ee). Nacionalna biblioteka trenutno širi korisničko okruženje digitalnog arhiva DIGAR dopunjavajući svoj softver funkcijama autentifikacije i autorizacije kako bi se ovlaštenim korisnicima omogućio pristup elektronskim uslugama i elektronskim kolekcijama i preko lokalne bibliotečke mreže i preko interneta. Drugi važan prioritet Nacionalne biblioteke Estonije je razvoj jedinstvenog informacijskog portala koji bi osigurao kompatibilnost svih e-usluga i e-kolekcija, čime bi se korisnicima omogućilo pretraživanje koje obuhvata sve baze podataka. Dok jedinstveni informacijski portal ne bude lansiran, pristup e-uslugama i e-kolekcijama Nacionalne biblioteke osiguran je preko bibliotečke web stranice (www.nlib.ee), odjeljak e-collections. Planirano je da prva faza razvoja informacijskog portala bude završena u jesen 2009. godine kada će se korisnicima pružiti mogućnost zajedničkog pretraživanja svih baza podataka.

Poput drugih nacionalnih biblioteka u svijetu, Nacionalna biblioteka Estonije prolazi kroz razvojne promjene koje zahtijeva

digitalno informacijsko okruženje. Digitalno doba nametnulo je bibliotekama mnogo pitanja na koje treba odgovoriti, ali je, također, stvorilo bezbroj mogućnosti za prenos informacija na način koji odgovara korisničkim željama.

Janne Andresso je generalni direktor Nacionalne biblioteke Estonije od 2008. godine. U Nacionalnoj biblioteci Estonije radi od 1994. godine. Prvo je radila kao koordinator bibliografskih poslova, zatim kao rukovodilac Centra za istraživanje. Bila je odgovorna za nacionalnu bibliografiju, za upravljanje poslovima katalogizacije i bibliografije, te za aktivnosti vezane za razvoj digitalne biblioteke. Od 1996. godine ima zvanje magistra informacionih nauka. Prije dolaska u Biblioteku, radila je kao predavač na Univerzitetu u Tallinnu.

Literatura:

Ainz, Anne (2004). The preservation of the national printed heritage in Estonian libraries. The 20th century libraries in the Baltic sea region. Tallinn: National Library of Estonia, 2004, pp. 66-97.

Enok, Liina ; Kiisa, Krista (2008). Pimedast valguse kätte originaali kahjustamata [From the darkness to the daylight without damaging the original]. Raamatukogu, 6, 2008, pp. 8-11.

